

فهرست

۱۰	مقدمه
۱۱	مقدمه مؤلف
۱۳	دستورالعمل تمرین و شرکت در برنامه
۱۳	پیشینه و اهداف
۱۳	آمادگی برای شرکت در برنامه
۱۴	تمرین و نگرش‌های شخصی
۱۶	قصد من چیست؟
۱۷	توجه‌آگاهی چیست؟
۱۹	تعاریف توجه‌آگاهی
۲۱	مثلث آگاهی
۲۳	جلسه اول: ذهن مبتدی، وضعیت خودکار و عود
۲۴	مراقبه کشمش
۲۵	مراقبه کشمش
۲۶	وضعیت خودکار
۲۷	واکنش‌های رفتاری خودکار و عود
۲۷	اسکن بدن
۲۹	تمرین توجه‌آگاهی نسبت به بدن
۳۰	توجه‌آگاهی و اسکن کامل بدن
۳۲	توجه‌آگاهی و خوردن
۳۴	مراقبه خوردن
۳۴	اصول خوردن هوشیارانه

۳۶ تکالیف جلسه اول

جلسه دوم: غلبه بر موانع، آگاهی از راه اندازها و عود

۳۹	غلبه بر موانع
۴۰	راهنمایی هایی درباره تمرین توجه آگاهی
۴۰	غلبه بر موانع
۴۱	خشم، ترس و رنجش (بیزاری)
۴۱	تمایل به احساس کردن به گونه ای خاص: وسوسه و میل
۴۲	بی قراری و سرآسمگی
۴۲	خواب آلودگی و خستگی
۴۳	تنفس
۴۵	آگاهی از تنفس
۴۶	تمرین های تنفس آگاهانه
۴۶	ایجاد فضاهای تنفس در زندگی روزمره
۴۷	تنفس هوشیارانه در حین هر کاری که انجام می دهیم
۴۷	تنفس هوشیارانه و تبسم
۴۸	مراقبة نشستن
۴۸	وضعيت بدن
۵۰	آگاهی از تنفس - مراقبة نشستن
۵۲	تقالا نکردن
۵۳	آگاهی از راه اندازها و وسوسه
۵۵	تکالیف جلسه دوم

جلسه سوم: حضور داشتن، توجه آگاهی در زندگی روزمره

۶۰	آگاهی از صداها
۶۱	توجه آگاهی در زندگی روزمره
۶۲	برچسب‌های توجه آگاهی
۶۳	کارهایی که فرصت تمرین توجه آگاهی را فراهم می‌کنند
۶۴	یک روز با توجه آگاهی
۶۵	فضای تنفس سه دقیقه‌ای
۶۷	فضای تنفس سه دقیقه‌ای
۶۸	آگاهی از حرکات
۶۹	مراقبه راه رفتن
۷۱	مراقبه راه رفتن (تیک نیات هان)
۷۳	صبر
۷۴	تکالیف جلسه سوم
۷۹	جلسه چهارم: ماندن با مشکلات
۷۹	مراقبه روی مشکلات
۸۰	کار کردن روی مشکلات
۸۱	پذیرش مطلق
۸۳	راهنمای برای بروخته هوشیارانه با مشکلات
۸۴	چگونه به وقایع خوشایند و ناخوشایند پاسخ می‌دهیم؟
۸۴	نقش ترس و امید، واکنشی بودن و سکون
۸۶	تمرین قدم زدن در خیابان
۸۷	تمرین موج‌سواری بر امیال
۸۷	مقدمه
۸۸	سواری بر موج امیال

..... ۹۰	تکالیف جلسه چهارم
..... ۹۳	تأمل: نیمه راه
..... ۹۵	جلسه پنجم: کار کردن روی افکار و هیجانات ، هوشیار ماندن
..... ۹۵	هوشیاری از افکار و هیجانات
..... ۹۸	تفاوت بین افکار و تفکر
..... ۹۹	مشاهده کننده و جریان زیرسطحی
..... ۱۰۰	استعاره‌هایی برای کار روی تفکر و هیجان
..... ۱۰۲	افکار حقایق نیستند
..... ۱۰۳	روش‌هایی که می‌توانید افکارتان را طور دیگری بینید
..... ۱۰۴	ارتباط با افکار ۱-
..... ۱۰۶	ارتباط با افکار ۲-
..... ۱۰۸	افکار، احساسات و چرخه عود
..... ۱۰۸	فضای تنفس برای مقابله
..... ۱۰۹	تمرین ارتباط افکار و احساسات با عود
..... ۱۱۰	دانستان ادراک نادرست
..... ۱۱۱	تکالیف جلسه پنجم
..... ۱۱۵	جلسه ششم: روز تمرین سکوت
..... ۱۱۶	تأملاتی بر سکوت و سخن
..... ۱۱۸	فواید سکوت
..... ۱۱۹	سکوت
..... ۱۲۰	مهرورزی

تمرين عملی مهروزی تکالیف جلسه ششم	۱۲۲ ۱۲۶
جلسه هفتم: مراقبت از خود، «رژیم» زندگی.....	۱۳۱
تذکرات و پیشنهادهایی برای برخورد با عوامل ناسالم در زندگی تأملات: چه چیزی مرا سرشار می کند و چه چیزی مرا تهی می سازد؟ تأملات: پایان دادن و ادامه دادن آگاهی بی انتخاب تکالیف جلسه هفتم	۱۳۲ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۹
جلسه هشتم: پایان دادن، رها کردن و باقی زندگی	۱۴۳
از اینجا کجا می روید؟ نکاتی برای تمرين توجه آگاهی: ۵ نکته اساسی نکاتی برای تداوم تمرين های رسمی نکاتی برای تداوم روزانه توجه آگاهی نکاتی برای تداوم توجه آگاهی رها کردن تکالیف جلسه هشتم واژه‌نامه انگلیسی به فارسی واژه‌نامه فارسی به انگلیسی	۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۵۰ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲

مقدمه

کاربرد موفق تمرین‌های توجه‌آگاهی در کاهش استرس موجب شده است استفاده از این تمرین‌ها به سایر حوزه‌های نیز گسترش یابد. پژوهشگران بسیاری فواید تمرین‌ها را آزموده‌اند و افراد مختلفی، از دانش‌آموزان گرفته تا آنهايی که از اختلالات حاد روانی رنج می‌برند، نتایج آنها را لمس کرده‌اند. امیدواریم کتاب حاضر دستمایه‌ای برای خواننده محترم باشد تا با استفاده از آن، به لطف همراهی همسفرازی همدل و راهنمایی درمانگری آگاه، زیستن هوشیارانه در اینجا و اکنون را ژرفابخشد و با پذیرش آنچه هست همان‌طور که هست از درد و رنج خود بکاهد و در مسیر گسترش صلح، عشق و شادمانی گام بردارد. برای تماس با گردآورندان، ارائه انتقاد یا پیشنهاد در مورد این کتاب و دسترسی به مطالب بیشتر در زمینه توجه‌آگاهی به وبسایت www.mindful-life.ir مراجعه فرمایید.

مقدمه مؤلف

به دوره هشت جلسه‌ای پیشگیری از عود میتی بر توجه‌آگاهی خوش آمدید. این کتاب شما را در طول دوره همراهی می‌کند و شامل نکات، جداول روزنگار، سخنان قصار و متون برگزیده‌ای است که به یادگیری هرچه بیشتر شما کمک می‌کند.

پیشنهاد می‌کنم بعد از شرکت در هر جلسه بخش مربوط به آن را در کتاب مطالعه کرده و از بخش‌های مربوطه برای تأمل بر تجربه خود و انجام تکالیف هفتگی استفاده کنید. همچنین توصیه می‌کنم مطالب را از قبل نخوانید تا هر جلسه برایتان کاملاً تازگی داشته باشد. بهتر است در طول دوره بیش از اندازه درگیر کتاب خواندن نشوید، چرا که این کار می‌تواند شما را به سمت پردازش ذهنی و متفکرانه سوق دهد و این با فرآیند تجربی دوره تداخل خواهد کرد.

کار آماده‌سازی و تنظیم مطالب کتاب بدون کمک‌های شارلوت امکان‌پذیر نبود. گردآوری برخی دیگر از تمرین‌های توجه‌آگاهی حاصل زحمات همکاران ما در واحد یک‌شا در گارتناول است. جا دارد از دکتر ایان اسمیت، دکتر دونا مولن و دکتر فرانسیس اسکلتون برای حمایت و کمک‌هایشان قدردانی کنم، اما سپاس ویژه خود را نثار بیمارانی می‌کنم که در طول دوره‌های قبلی با گشاده‌دستی زمان و بازخوردهای سازنده خود را در اختیارم قرار دادند.

در هفته‌های آتی سفری سرشار از تحول و اکتشاف برایتان آرزو می‌کنم.

دستورالعمل تمرین و شرکت در برنامه

پیشیغه و اهداف

این دوره هشت هفته‌ای بر مبنای دو برنامه تدوین شده است: برنامه کاهش استرس مبتنی بر توجه آگاهی که جان کابات- زین آن را در آمریکا گسترش داد و شناخت درمانی مبتنی بر توجه آگاهی که آن را مارک ویلیامز، جان تیزدیل و زیندل سیگل در انگلیس و کانادا ترویج دادند.

اهداف این دوره عبارتند از کمک به پرورش تجربه شخصی عمیق از توجه آگاهی، بنا کردن پایه‌های تمرین مستمر شخصی و به کار بردن این تجربیات در زندگی و شاید در کار حرفه‌ای.

این دوره، اقدامی تجربی است، به همین خاطر از شما می‌خواهیم تا آنجا که می‌توانید خود را در این فرآیند غرق کنید. منظورمان این است که نگرشی کنجدکاوانه به تجربه‌تان در هر لحظه داشته باشید و قضاوت نسبت به تأثیر این رویکردها را مدتی رها کنید. یعنی ایده‌ها و نظریات را رها کنید و فعلًاً درباره استفاده از مهارت‌هایتان پس از پایان دوره برنامه ریزی نکنید.

آمادگی برای شرکت در برنامه

توصیه اکید می‌کنیم در صورت امکان در تمام جلسات گروه شرکت کنید. بهتر است برای این دوره لباس‌های راحت و آزاد بپوشید؛ لباس‌هایی که برای کشش‌ها و حرکات بدنی مناسب باشند. اگر معمولاً از نیمکت، چهارپایه یا کوسن هنگام مراقبه استفاده می‌کنید آنها را همراه خود بیاورید. در محل تمرین از صندلی برای تمرین توجه آگاهی و از تشك یوگا برای تمرین‌های کششی و حالت درازکش استفاده می‌کنیم.

اگر نگران سلامت یا توانایی تان در انجام تمرین‌های آرام کششی یا حرکات درازکش یوگا هستید توصیه می‌کنیم با پزشک خود مشورت کنید. ضمناً می‌توانید تمرین‌ها را به فراخور محدودیت‌هایتان تغییر داده و هر تمرینی را که برایتان راحت نیست کنار بگذارید.

به هر حال این تمرین‌ها برای افرادی با وضعیت سلامت متفاوت طراحی شده‌اند و در مجموع ملایم هستند. هدف اصلی این است که حرکات را آگاهانه انجام دهیم در حالی که کاملاً نسبت به نیازهای بدنمان در هر لحظه واقعیم.

برای آشنایی با پیشینه این تمرین‌ها می‌توانید به کتاب‌های مختلفی مراجعه کنید اما باید مواطن باشیم کتاب خواندن جای تمرین را نگیرد، زیرا می‌تواند به جای تجربه کردن ما را به فکر کردن سوق دهد. شاید هر بار یکی دو صفحه خواندن الهام‌بخش باشد و به ما در تمرین‌ها کمک کند. همچنان ممکن است بخواهید تا انتهای دوره چیزی نخوانید و اجازه دهید تجربه به شکلی عمیق در درونتان طینانداز شود.

تمرین و نگرش‌های شخصی

باید یادآور شویم که انجام عملی تمرین‌ها و تعهد به انجام ۳۰ تا ۴۰ دقیقه تمرین روزانه توجه آگاهی در طول این دوره بسیار مهم است. هرچه بیشتر در این دوره عمیق شوید در پایان تمرین‌تان قوی‌تر خواهد بود و نسبت به استفاده از این رویکردها در زندگی تان احساس اطمینان بیشتری خواهید کرد.

معمولًاً تغییر عادت و انجام تمرین‌های تازه کار آسانی نیست. ممکن است اختصاص زمان معینی برای تمرین مشکل باشد و شاید لازم باشد با خانواده یا دوستان و همکاران گفتگو کنیم تا مطمئن شویم در زمان و مکانی که به تمرین اختصاص داده‌ایم مزاحمتی برایمان ایجاد نخواهد شد.

قصد ما هر اندازه هم برای پرورش این مهارت‌ها قوی باشد ممکن است بارها متوجه شویم در برابر تغییر عادت و اولویت در زندگی مان به شدت مقاومت می‌کنیم. ممکن است بینیم که از تمرین‌ها می‌گریزیم؛ احتمالاً دلایل بی‌شماری برای تمرین نکردن و فهرست بی‌پایانی از کارهای مهم‌تری که باید وقتمان را به آنها اختصاص دهیم پیدا می‌کنیم؛ شاید ساکت نشستن با خودمان حتی زمانی که هیچ عامل خارجی حواسمن را پرت نمی‌کند یا هیچ برنامه خاصی نداریم برایمان دشوار باشد؛ ممکن است احساس کسالت کنیم یا حتی خوبیمان ببرد؛ متوجه خواهیم شد که ذهنمان به حواسپرتوی و آگاهی محدود خود عادت کرده و در برابر تغییر بسیار مقاوم شده است.

بنابراین بسیار مهم است که به خودمان یادآوری کنیم چرا این کار را در اولویت قرار

دادهایم و قصدمان از این کار چیست. این می‌تواند به ما احساس جهت و هدف بدهد و زمانی که به مشکلی برمی‌خوریم یا تعهدمان متزلزل می‌شود، ما را پیش براند. شاید بهتر باشد قبل از شروع دوره به سوالات زیر پاسخ دهیم. می‌توانید در طول دوره دوباره نگاهی به پاسخ‌هایتان بیندازید تا قصدی که داشتید برایتان مرور شود.

خوب است که در طول این دوره هشت‌هفته‌ای نگرشی توأم با کنجدکاوی و ذهنی باز داشته باشید و فعلاً در باره مؤثر بودن یا نبودن آن قضاوت نکنید. در پایان دوره می‌توانید تصمیم بگیرید که می‌خواهید تمرين‌هایی را که آموخته‌اید ادامه دهید یا نه.

بهتر است در شروع این سفر صبور و متعهد باشید. یعنی پیامد تمرين‌ها یا آنچه را که قرار است رخ دهد پیش‌بینی نکنید، بلکه به تمرين‌هایی که انجام می‌دهید اعتماد کنید. پشتکار داشته باشید، حتی وقتی که احساس می‌کنید پیشرفته ندارید یا همه چیز مشکل به نظر می‌رسد.

جان کابات- زین این تمرين‌ها را به «بافتن چتر نجات» تشییه کرده است. قرار نیست درست در بحبوحه مشکلات، وقتی که باید از هواپیما بیرون پریم، تمرين کنیم. بر عکس می‌خواهیم شب و روز چتر نجات ببافیم به این امید که وقتی به حمایت تمرين توجه‌آگاهی نیاز داریم به کمکمان بیاید.

قصد من چیست؟

هدف من از شرکت در این دوره چیست؟

امید دارم چه چیزی به دست بیاورم؟

توقع دارم این تمرین‌ها چه تغییری در زندگی‌ام ایجاد کنند؟

انتظار دارم با شرکت در این دوره به اطرافیانم و همه مردم جهان، چه سودی برسانم؟
عمیق‌ترین امیدها و آرزوهایم چیستند؟

آیا می‌توانم نیت قلیقی ام را در قالب یک پیمان یا آرزوی شخصی بیان کنم؟

توجه آگاهی چیست؟

توجه آگاهی مهارتی است که احساس خوشبختی و رضایتمندی ما را عمیق‌تر می‌کند. توجه آگاهی یعنی توجه کردن به آنچه در لحظهٔ حال تجربه می‌کنیم، همراه با گشودگی و پذیرشی بدون قضاوت. توجه آگاهی تمام حس‌های ما را همچنان که به کل تجربه گشوده هستیم درگیر می‌کند تا از بدن، هیجان‌ها، افکار و محیط بیرونی خود آگاه شویم.

توجه آگاهی یعنی «برگشتن به حواس»؛ در تماس بودن با خودمان، دیگران و اطرافمان در لحظهٔ حال. حالتی طبیعی و شهودی از حضور است که در آن می‌توانیم احساس ارتباط داشتن، واقعی بودن و زنده بودن کنیم.

توجه آگاهی حالتی از بودن است که همه می‌توانیم به آن دست یابیم. مهارتی است که با آن می‌توانیم عمیق‌تر زندگی کنیم. همهٔ ما در زندگی گاهی حضور آگاهانه را احساس کرده‌ایم، اما شاید هنگامی که آن را تجربه می‌کردیم چیزی از آن نمی‌دانستیم.

شاید آن را در لحظات آرامش، در مکان‌هایی با زیبایی طبیعی، هنگام تماسای غروی زیبا یا ایستادن کنار دریا یا آبشار، احساس کرده و عمیقاً «زنگی کرده باشیم». شاید آن را در لحظات پر هیجان، هنگام بودن با کسی که دوستش داریم، لحظه‌ای که نوزادی متولد می‌شود یا حتی بودن در کنار بیماری محض احساس کرده باشیم. این لحظات را احتمالاً بیشتر به خاطر می‌آوریم. در این موقع حواسمان کمتر به نگرانی‌های بی‌اهمیت پرست می‌شود. شاید کیفیت‌هایی از حضور آگاهانه را وقتی احساس کرده‌ایم که کاملاً درگیر فعالیتی لذت‌بخش بوده‌ایم؛ هنگامی که ساز می‌زدیم، می‌رقصیدیم، با فرزند خود بازی می‌کردیم، در تعطیلات در میدانی آفتابی نشسته بودیم یا چای خود را مزه‌مزه می‌کردیم.

در ادامه خواهیم دید که این حالت عادی عملکرد ما نیست. در زندگی پراسترس امروز معمولاً حواسمان از لحظهٔ حال پرست می‌شود. بیشتر اوقات هم‌زمان کارهای مختلفی را انجام می‌دهیم، ذهنمان چند جا مشغول است و به هیچ کار یا فکری کاملاً توجه نمی‌کنیم. معمولاً مانند میمونی که روی درخت زندگی می‌کند با استرس از کاری به کاری دیگر می‌پریم و به چیزهایی که علاقه داریم یا توجه‌مان را جلب می‌کند چنگ می‌زنیم. سپس آنها را رها می‌کنیم و به سراغ چیزهای دیگر می‌رویم. حواسمان پرست می‌شود، خیال‌بافی

می‌کنیم و در افکار و نگرانی نسبت به آنچه دیروز رخ داده یا آنچه فردا باید انجام دهیم گرفتار می‌شویم. به هیچ چیز کاملاً توجه نمی‌کنیم، به آنچه به ما گفته می‌شود کاملاً گوش نمی‌دهیم، ذهنمان مشغول مسائل و نگرانی‌های خودمان است، دائم به تجربه‌ها بر اساس ترجیح خودمان انگ خوب و بد می‌زنیم و امور را اغلب آنطور که واقعاً هستند نمی‌پذیریم بلکه به آنها واکنش نشان می‌دهیم. این است حالت عادی ذهن ناآرام ما. شاید بخش مهمی از زندگی‌مان را این گونه، بدون حضور کامل، سپری کنیم و در نتیجه مهم‌ترین لحظات زندگی خویش را از دست بدهیم.

متأسفانه این تفکر و زندگی از سرِ عادت، برایمان بسیار آشنا است. خیلی از اوقات متوجه می‌شویم زندگی‌مان را در حالت خودکار سپری می‌کنیم؛ نسبتاً سر به هوا، نیمه‌کاره، بدون تماس با بدن و هیجانات و خودمان. گاهی انگار «در سر زندگی می‌کنیم» و بدن فقط وسیله‌ای است که ما را به این سو و آن سو می‌کشد. بدون شک زندگی پراسترسی که داریم در این سبک زندگانی ما نقش دارد، اما زمانی که تبدیل به عادت شود می‌تواند به انواع مشکلات جسمی ناشی از استرس بینجامد. آموختن اینکه چطور این عادت‌ها را تغییر دهیم و روش‌های مثبتی برای زندگی خود در پیش گیریم بی‌نهایت در شادتر کردن و سالم‌تر کردن زندگی‌مان مفید خواهد بود.

هنگامی که بتوانیم کیفیتی از توجه‌آگاهی را تجربه کنیم، احساس پرمعنایی از بازگشت به خویشن خواهیم داشت، چنان‌که گویی به خانه بازگشته‌ایم. خواهیم دید که می‌توانیم با حس روشنی، وضوح در هدف، بازیگوشی، خلاقیت و آرامش درونی در تماس باشیم. کسانی که تمرین توجه‌آگاهی می‌کنند خوش‌بینی را در زندگی‌شان پرورش داده و شهامتی را پرورش می‌دهند که آنها را قادر می‌سازد به جای اینکه از چالش‌های زندگی اجتناب کنند با آنها روبرو شوند. بدون تردید هدف توجه‌آگاهی تنها داشتن لحظات خوش بیشتر نیست، بلکه این است که کاملاً در زندگی‌مان حضور داشته باشیم، کنچکاو بمانیم، تجربه‌هایمان را در آغوش بگیریم و از همه مهم‌تر، ارتباطمان را با رنج تغییر دهیم.

تعاریف توجه آگاهی

توجه آگاهی یعنی توجه کردن به شیوه‌ای خاص: توجه بر یک هدف، در لحظهٔ حال، و بدون قضاوت. این آگاهی، آگاهی والاتری را پرورش می‌دهد: وضوح و پذیرشِ واقعیت لحظهٔ حال. چنین آگاه بودنی این حقیقت را در ما بیدار می‌کند که زندگی مان فقط در لحظه‌ها است که پدیدار می‌شود. اگر در این لحظات کاملاً حضور نداشته باشیم نه تنها ارزشمندترین بخش زندگی مان را از دست می‌دهیم بلکه در درک غنا و ژرفای امکانات خویش برای رشد و دگرگونی شکست می‌خوریم.

جان کابات- زین

توجه آگاهی بیدار نگه داشتن هوشیاری فرد نسبت به واقعیت حاضر است. این معجزه‌ای است که با آن بر خودمان مسلط می‌شویم و نجات می‌یابیم.
برگرفته از «معجزهٔ توجه آگاهی»^۱، نوشتهٔ تیک نیات هان

توجه آگاهی ظرفیتی است که در تمام افراد وجود دارد: گونه‌ای از توجه کردن به لحظهٔ حال که در آن تجربه اتفاق می‌افتد. آن را می‌توان با بررسی موشکافانه پرورش داد، نگاه داشت، در زندگی روزمره آمیخت و با تمرين مداوم مراقبه تقویت کرد. هدف اصلی توجه آگاهی این است که رنج را تسکین دهد و ماهیت ذاتی ما را آشکار کند.

برگرفته از کتاب «خویش را شفا بده» نوشته ساکی سانتورولی

توجه آگاهی دانستن این است که در هر زمان چه چیزی رخ می‌دهد، بدون اینکه تجربه‌ای را به تجربه دیگر اولویت بدھیم.

برگرفته از کتاب «ذهن الماس» نوشته راب نارین

۱. این کتاب به قلم مترجمین و توسط نشر آسمان خیال به چاپ رسیده است.

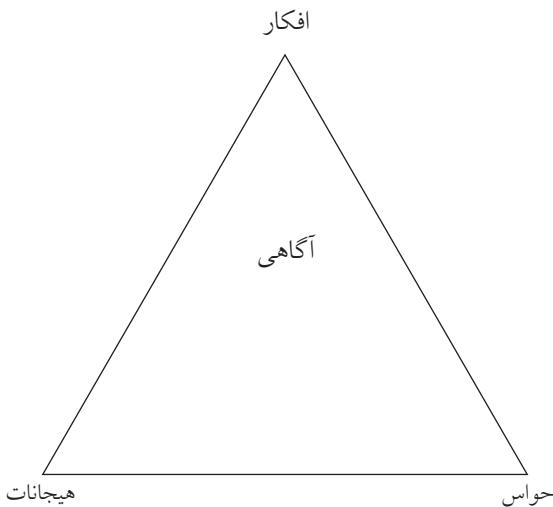
توجه‌آگاهی ... بازگشت به زندگی است ... زندگی کردن چنان‌که گویی هر لحظه بی‌نهایت مهم است؛ هر لحظه را دریافتمن و در آن مؤثر بودن، حتی اگر لحظات درد، غم، نامیدی یا ترس باشد.

جان کابات- زین

آموخته‌ام همان جایی که هستم شاد باشم. آموخته‌ام که تمام لذت‌ها، آرامش حقيقی و تار و پود پیراهنی که آن را زندگی می‌نامیم، در لحظه‌لحظه‌های امروز نهفته است. معنا در لحظه است. راه دیگری برای یافتن آن نیست. در هر لحظه، چیزی را احساس می‌کنی که به خودت اجازه داده‌ای احساس کنی.

راس بُری

مثلث آگاهی

هنگامی که واقعی را با توجه آگاهی تجربه می‌کنیم، می‌بینیم کدام یک از این حوزه‌های آگاهی قوی‌تر و برجسته‌تر است. با پرسش از خودمان نسبت به سایر حوزه‌های آگاهی، می‌توانیم تعادل بیشتری در آگاهی‌مان ایجاد کنیم و سعی کنیم از هر سه آگاه باشیم.